

Психолого-педагогічні, правові та соціально-культурні проблеми сучасного суспільства

До 100-річного ювілею
Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського

VI Міжнародна науково-практична конференція

20-21 жовтня 2021 року
м. Кременчук, Україна

УДК 340:37.013.77:316.3

П 86

Редакційна колегія:

Поясок Тамара Борисівна – д.пед.н., професор, декан факультету права, гуманітарних і соціальних наук КрНУ.

Артеменко Юлія Олександрівна – к.філол.н., доцент, в. о. завідувача кафедри перекладу КрНУ.

Скрипник Володимир Леонідович – д.ю.н., доцент, в.о. завідувача кафедри фундаментальних і галузевих юридичних наук КрНУ.

Маслак Володимир Іванович – д.і.н., професор, завідувач кафедри гуманітарних наук, культури і мистецтва КрНУ.

Сізова Ксенія Леонідівна – д.філол.н., професор, завідувач кафедри філології та видавничої справи.

Білоус Руслана Миколаївна – к. психол. н., доцент, в.о. завідувача кафедри психології, педагогіки та філософії.

Пономаренко Олена Олександрівна – к.філол.н., старший викладач кафедри перекладу КрНУ.

П 86 Психолого-педагогічні, правові та соціально-культурні проблеми сучасного суспільства: Матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Кременчук, 20-21 жовтня 2021 р.); [редкол.: Т.Б. Поясок(голова), О.О. Пономаренко (відов. Секр..) та ін.]. ПП Щербатих О.В. : Кременчук, 2021. - 276 с.

ISBN 978-617-639-316-0

До збірника увійшли матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Психолого-педагогічні, правові та соціально-культурні проблеми сучасного суспільства» (Кременчук, 20-21 жовтня 2021 р.).

УДК 340:37.013.77:316.3

Оргкомітет не несе відповідальності за науковий зміст і виклад матеріалу, що подано у рукописах. Для науковців, аспірантів та студентів.

ISBN 978-617-639-316-0

© Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського, 2021

Загалом отримані результати дають змогу дійти наступних висновків. Вітчизняна молодь благополуччя країни пов'язує передусім із досягненнями у соціально-економічній та політичній сфері і частково з певними особистісними особливостями громадян. При цьому опитані займають швидше пасивну позицію, не бажаючи самим щось зробити для розвитку та процвітання власної держави. Такі складові благополуччя країни, як безпека та комфорт і мир, відсутність війни уявляються важливими лише для певної частини респондентів. Подальші перспективні напрямки дослідження ми вбачаємо у вивченні крос-культурних особливостей (на рівні різних регіонів України та різних країн) уявлень молоді про благополучну країну.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дроздов О. Ю. Психологія масової геополітичної свідомості: автореф. дис. ... докт. психол. наук (19.00.11). Київ, 2016. 34 с.

ЧИННИКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ПРО ВСТУП ДО УНІВЕРСИТЕТУ (НА ПРИКЛАДІ ЧЕРНІГІВСЬКИХ СТУДЕНТІВ)

Дроздов Олександр Юрійович, д.психол.н., доцент, завідувач кафедри загальної, вікової та соціальної психології імені М. А. Скока Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

У сучасних соціально-економічних реаліях вивчення чинників прийняття рішення молоддю про вступ до закладів вищої освіти (ЗВО) набуває вагомого практичного значення. Щороку майже усі вітчизняні ЗВО розпочинають (а, іноді, продовжують, не закінчуючи) рекламно-агітаційну діяльність з метою «спокусити» потенційних абітурієнтів перспективами навчання у власних стінах. Часто така діяльність стає неформальним обов'язком викладачів, котрих адміністрація змушує планувати та реалізовувати різнопланові «профорієнтаційні акції». Але ініціатори такої «активності» часто забувають той простий факт, що ефективність будь-якого впливу залежить від урахування соціально-психологічних особливостей абітурієнтів, зокрема їхньої мотивації,

ступеня довіри до ЗВО та джерел інформації про нього. Отже, виникає потреба у визначенні чинників, які прямо чи побічно впливають на прийняття рішення абітурієнтами про вступ до того чи іншого ЗВО.

З цією метою у першій половині вересня 2021 року Центром соціальних досліджень і кафедрою загальної, вікової та соціальної психології імені М. А. Скока Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка (м. Чернігів) було проведено соціально-психологічне дослідження студентів, що вступили на 1-й курс бакалаврату та магістратури. Загалом було опитано 307 студентів денної форми навчання з усіх інститутів і факультетів. При цьому переважну більшість (84%) опитаних склали першокурсники саме бакалаврату. Усім опитаним за допомогою 7-бальної шкали (де 1 – найменший, а 7 – найвищий бал) пропонувалося дати суб'єктивну оцінку значущості ряду чинників їхнього рішення про вступ до ЗВО. Усі запропоновані чинники були згруповані у 2 основні групи – мотиваційні (які безпосередньо могли вплинути на рішення про вступ) та інформаційні (які стосувалися значущості джерел інформації про університет). Опитування проводилося анонімно в on-line форматі (за допомогою Google-форми).

Отже, стосовно **мотиваційних чинників** прийняття рішення про вступ до університету було отримано такі дані (далі подано середньостатистичні значення за загальною вибіркою): можливість безкоштовного навчання – 5,75; вартість навчання за контрактом – 4,11; місце розташування закладу – 5,08; широке коло спеціальностей, що пропонуються абітурієнтам – 5,43; наявність спеціальності, яка цікавить абітурієнта – 6,06; престижність диплому закладу – 5,45; інформація про якість освіти – 5,64; інформація про викладачів – 5,53; інформація про керівництво закладу – 5,12; інформація про випускників закладу – 4,74; інформація про матеріально-технічне забезпечення закладу – 4,92; легкість вступу до навчального закладу – 5,38; легкість навчання у навчальному закладі – 5,02.

Отже, найвагомішими чинниками для вступників до НУЧК імені Т. Г. Шевченка виявилися 3 наступні: наявність спеціальності, що цікавить (до

речі, тут мав місце мінімальний показник дисперсії оцінок), можливість навчання за бюджетною формою та інформація про якість освіти. З цієї тріади лише один (останній) чинник має суб'єктивний характер (тобто на нього є сенс впливати рекламно-агітаційними заходами), а всі інші – суто об'єктивного змісту (або є, або немає). Тобто єдине, що тут у принципі може зробити ЗВО, це проінформувати потенційних абітурієнтів стосовно наявності тих чи інших спеціальностей та місць держзамовлення на них. Найменшого значення опитані першокурсники надавали вартості навчання за контрактною формою. Зазначимо, що саме цей мотив, а також інформація про випускників університету, мали найвищий рівень дисперсії оцінок студентів.

Стосовно значущості *інформаційних чинників* прийняття рішення про вступ до університету ми отримали такі оцінки: відгуки батьків – 4,53; відгуки вчителів – 4,44; відгуки друзів, однолітків, знайомих студентів – 4,99; відгуки випускників – 5,12; радіо – 2,76; телебачення – 3,16; друковані медіа (газети, журнали) – 3,18; соціальні Інтернет-мережі (студентські чати, Facebook та ін.) – 4,80; інформація з сайту університету – 5,09. Як бачимо, найзначущішими чинниками є відгуки випускників, друзів, однолітків (тобто неформальні канали інформації за принципом «рівний – рівному») та сайт ЗВО (адже саме тут наведена інформація, пов'язана із найвагомішим мотиваційним чинником – наявність спеціальностей, які цікавлять). Привертає увагу той факт, що значущість останнього джерела інформації дещо перевищує соціальні Інтернет-мережі (що є дещо несподіваним для представників покоління «Z»). Натомість інформації з «традиційних» мас-медіа сучасні абітурієнти надають невелике значення (хоча іноді ЗВО витрачають на відповідну агітацію чималі гроші).

За U-критерієм Манна-Уїтні було виявлено ряд статистично вірогідних відмінностей між оцінками першокурсників бакалаврату та магістратури. Зокрема, для магістрантів менш значущими виявилися: інформація про керівництво ЗВО (при $p \leq 0,05$), відгуки батьків (при $p \leq 0,001$) та шкільних вчителів (при $p \leq 0,01$), інформація з радіо (при $p \leq 0,01$) та телебачення (при $p \leq 0,05$), соціальних мереж (при $p \leq 0,05$) та сайту університету (при $p \leq 0,01$).

Вважаємо, що ці відмінності є цілком логічними, адже вони пов'язані з набуттям загального життєвого та попереднього «студентського» досвіду. Також було виявлено, що для першокурсниць жіночої статі менш значущими були відгуки шкільних вчителів про ЗВО (при $p \leq 0,01$). Статистично вірогідних відмінностей в оцінках першокурсників, які до вступу проживали в обласному центрі та за його межами (область), не було виявлено.

У цілому результати проведеного моніторингу свідчать про те, що традиційні форми рекламно-агітаційної діяльності (виступи офіційних представників та ін.) на сучасному етапі не будуть мати високої (а іноді, й жодної) ефективності. Натомість особливої уваги набуває робота з потенційними абітурієнтами через кіберпростір та неформальні (або напівформальні) зустрічі зі студентами, що побудовані за принципом «рівний – рівному». У той же час в умовах COVID-пандемії, регулярного зменшення кількості бюджетних місць, поступового збільшення вартості навчання за контрактом, змін у правилах вступу до ЗВО з боку МОН України поведінка потенційних абітурієнтів стає малопрогнозованим явищем.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ПРОБЛЕМИ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ОСОБИСТОСТІ

Заїченко Світлана Іванівна, магістрантка Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського

Білоус Руслана Миколаївна, к.психол.н., доцент, доцент кафедри психології, педагогіки та філософії Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського

Постановка проблеми. Вивчення ціннісних орієнтацій як багатоаспектного психологічного утворення займає одне з провідних місць у дослідженні поведінки та саморегуляції людини, адже цінності спрямовують діяльність індивіда, суттєво впливаючи на процес становлення особистості. Особистісні цінності є дієвим психологічним механізмом регуляції поведінки особи, підтверджуючим усталеність її психічних властивостей. Ціннісні